

DOCUMENTUL 16

1948, august 24, București. Raport al Legației americane din București asupra situației politice din România în perioada 1 ianuarie-1 august 1948, incluzînd relatarea consecințelor Rezoluției Cominformului asupra României

Nr. 493

Legatia americană
București, 24 august 1948

SUBIECT : Transmiterea Raportului asupra situației politice din România de la 1 ianuarie la 1 august 1948¹⁶

ONORABILULUI
SECRETAR DE STAT,
WASHINGTON.

DOMNULE :

Am onoarea de a include o retrospectivă a situației politice din România de la 1 ianuarie la 1 august 1948. Această retrospectivă este menită a descrie schimbările numeroase și revoluționare care au avut loc în România de la începutul anului în curs. Ea urmărește evenimentele ce au urmat abdicării Regelui Mihai la 30 decembrie 1947 și include transformarea României într-un stat polițienesc cu un singur partid, încercarea de a aboli orice urmă de idei occidentale, o scurtă analiză a opiniei publice actuale în această țară și comentarii despre ceea ce se poate aștepta în viitor.

Al dumneavoastră cu respect,

Rudolf E. Schoenfeld

THE FOREIGN SERVICE
OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

~~SECRET~~

ACTION
is assigned to
EUR.

DC/R

American Legation,
Bucharest, August 24, 1948

No. 493

MESSAGE CENTER
SEP 20 4 55 PM '48

SUBJECT: Transmitting Report on the Political
Situation in Rumania from January 1
to August 1, 1948.

THE HONORABLE
THE SECRETARY OF STATE,
WASHINGTON.

SIR:

RECEIVED
SEP 21 1948
DIVISION
OF STATE
DEPARTMENT OF STATE

871.00/8-2448

1/

I have the honor to enclose a review of
the political situation in Rumania from
January 1 to August 1, 1948. This review is
designed to draw together the many vital and
revolutionary changes that have occurred in Rumania
since the beginning of the present year. It traces
the events following the abdication of King Mihai
on December 30, 1947 and includes the transforma-
tion of Rumania into a one-party police state, the
attempt to abolish all traces of western ideas, a
brief analysis of present public opinion in this
country, and comments on what may be expected
in the future.

Respectfully yours,
Rudolf E. Schoenfeld
Rudolf E. Schoenfeld.

RECEIVED
DEPARTMENT OF STATE
1948 SEP 15 PM 2 53
FACILITY BRANCH

Enclosure:
Political Review,
Rumania, January 1 -
August 1, 1948.

File No. 800
CVFerguson: mjk
Original and Hectograph to the
Department
Copies to: American Embassy, Moscow
American Embassy, Belgrade
American Legation, Budapest
American Legation, Sofia

SECRET FILE
871.00/8

~~SECRET~~

2/ Jto

Prima pagină a retrospectiviei politice din România
1 ianuarie-1 august 1948, elaborată de Legația americană la București.

Anexă :

Retrospectivă politică,
România, 1 ianuarie – 1 august 1948.

Dosar nr. 800

CVFerguson : mjk

Original și hectograf către Departament

Copii către : Ambasada americană, Moscova
Ambasada americană, Belgrad
Ambasada americană, Budapesta
Legăția americană, Sofia

Anexa nr. 1 la Telegrama nr. 493
datată 24 august 1948 la București
cu privire la Transmiterea Raportului
asupra situației politice din România
de la 1 ianuarie la 1 august 1948.

RETROSPECTIVĂ POLITICĂ, ROMÂNIA, 1 IANUARIE – 1 AUGUST 1948

[...] Odată cu intrarea în vigoare a Constituției, conducerea statului, Înalțul Prezidiu, a fost lărgit de la cinci la nouăsprezece membri, prezidat de senilul și confuzul profesor C.I. Parhon și la scurt timp după aceea a avut loc o nouă reorganizare a cabinetului ce a plasat comuniști de încredere în ministerele Guvernului ce aveau sau puteau să aibă influență asupra vieții de zi cu zi a cetățenilor români. A avut loc, totodată, o reorganizare a ministerelor în acel moment. Vechiul Minister al Industriei și Comerțului a fost divizat în două ministere separate purtând aceste nume, s-a creat un Minister al Pădurilor, a fost desființat Ministerul Artelor și funcțiile sale au fost trans-

ferate Ministerului Informațiilor și au fost numiți trei vice-premierii însărcinați cu supervizarea a trei categorii de activități guvernamentale, în domeniul economic, al agriculturii și culturii. Dl. Gheorghiu-Dej a devenit, cel puțin nominal, țarul economic al României ; dl. Traian Săvulescu, fostul ministru al Agriculturii, a devenit vice-premier responsabil de ministerele Agriculturii și Pădurilor și dl. Ștefan Voitec, fost ministru al Educației, a preluat responsabilitatea, de asemenea, cel puțin nominal, asupra ministerelor Educației, Cultelor și Informațiilor. Comuniști cheie au preluat posturile vacante astfel create, dl. Chivu Stoica, un vechi agitator sindicalist, devenind ministru al Industriei, dl. Vasile Vaida, cu un trecut similar, preluând ministerul Agriculturii, Ion Vințe asumînd conducerea noului minister al Pădurilor, dl. Gheorghe Vasilichi, probabil cel mai dezagreabil comunist dintre toți, devenind ministru al Educației, și dl. Bucur Șchiopu, oficial membru al Frontului Plugarilor dar în realitate un comunist loial, preluând responsabilitatea ministerului Comerțului.

Această reorganizare, care nu este nicidecum considerată finală, a avut un efect notabil minor asupra modului de operare în fapt a Guvernului, dar ca parte a procesului ce a fost declanșat în perioada supusă retrospectivei – procesul înăsprii controlului celor mai violenți comuniști internaționali –, ea este foarte semnificativă. Atunci a fost exprimată surpriza că secretarul general al Partidului Muncitoresc, dl. Gheorghiu-Dej, nu a primit postul de premier așa cum se aștepta, iar apoi s-a apreciat de către români în general bine informați că el fusese abandonat fie pentru că celelalte căpetenii ale partidului precum Ana Pauker și Vasile Luca au considerat că devenea un pic prea proeminent, fie datorită dezgustului sovietic față de prezența electorală slabă a Guvernului, în special în rîndurile muncitorilor. Retrospectiv, totuși, ca rezultat al Rezoluției Cominformului care denunță « naționalismul » liderilor Partidului Comunist Iugoslav, este clar că Gheorghiu-Dej, suspectat de aceeași țară, nu s-a bucurat de suficientă încredere din partea rușilor pentru a-i fi încredințat postul de premier.

[...] Publicarea Rezoluției Cominformului împotriva comuniștilor iugoslavi a fost, din punct de vedere intern românesc, evenimentul culminant al perioadei în discuție. A adus în prim plan și a arătat românilor care pînă atunci luau dorințele lor drept realități în privința intențiilor și duratei de viață a regimului exact ceea ce se intenționa cu țara lor precum și determinarea fermă a sovieticilor de a nu permite nici o deviere, indiferent cît de mică, de la linia trasată la Moscova. Repercusiunile imediate au fost plasarea dl. Gheorghiu-Dej într-un anumit con de umbră din moment ce acesta avea în rîndurile populației reputația, care poate să fie sau nu justificată, de a fi mai naționalist decît colegii săi și de a fi fost nu o dată în dezacord cu ramura internațională a partidului condusă de Ana Pauker, Vasile Luca, Iosif Chișinevschi și Emil Bodnăraș asupra gradului de absorbție a României în sistemul sovietic. Statutul lui Gheorghiu-Dej nu este în întregime clar și cu toate că și-a păstrat pozițiile de secretar general al Partidului Muncitoresc și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, se crede că activitățile sale sînt circumscrise cu grijă și că el nu este un factor în întregime liber. Apare încă în public și articole ce-i sînt atribuite apar din cînd în cînd în publicații comuniste, dar se consideră pe scară largă că influența sa este neglijabilă.

Rezoluția Cominformului a atras atenția și asupra viitorului agriculturii românești. Pînă la denunțarea iugoslavilor că îngăduie proprietăți mici în agricultură, se crezuse că guvernul român va continua politica sa de atunci de a avea pămîntul împărțit în mici proprietăți, Constituția proclamînd public că « Pămîntul aparține celor ce-l muncesc ». Cu toate acestea, în iulie guvernul a anunțat un nou (și total lipsit de necesitate din punct de vedere economic) plan de colectare forțată a cerealelor care va fi aplicat de către o comisie condusă de ministrul adjunct de Interne, un oficial al poliției care nu este în mod normal însărcinat cu responsabilități în agricultură. Planul prevedea vînzarea forțată a cerealelor la prețuri care păreau să conducă la ruina majorității țăranilor, iar concluzia care nu poate fi ocolită este că se dorea chiar aceasta. În acest moment Bucureștiul este plin de zvonuri de rezistență țărănească vio-

lentă la planul de colectare și ziarele controlate de guvern au tunat și au fulgerat împotriva actelor individuale de « sabotaj ». Purtătorii de cuvânt ai guvernului atacă în mod constant țărani recalcitranți, iar muncitorilor li se spune că este de datoria lor să-i familiarizeze pe țărani cu subtilitățile luptei de clasă. Legația nu a putut verifica nici unul din incidentele de rezistență țărănească despre care se zvonește și a ajuns la concluzia că ele există în mare măsură în imaginația guvernului în tentativa de a justifica o iminentă colectivizare a agriculturii românești după model sovietic.

O altă consecință, deopotrivă a Rezoluției Cominformului și a Rezoluției din 11 iunie a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, a fost un val de propagandă despre necesitatea autocriticii în interiorul partidului. Exemple ale utilității acestei critici au fost menționate de către diverse sindicate care, examinând greșelile lor, au descoperit modalități de a crește producția, a demasca sindicaliști oficiali nesinceri și reacționari și a oferi eșaloanelor inferioare ale partidului posibilitatea de a-și exprima opiniile asupra conducerii sale. Recent a devenit evidentă și tendința de a subordona individul partidului, iar Legația a fost informată din surse demne de încredere că Chișinevschi, șeful ideologic al partidului, a dat ordine subordonaților săi propagandiști să înceteze de a atrage atenția asupra realizărilor vreunui individ și a urma linia conform căreia Partidul însuși oferă îndrumare poporului și săvârșește realizări notabile. Ca urmare portrete ale liderilor guvernamentali au început să dispară și a fost interesant să se observe că în timpul vizitei din iulie a primului-ministru cehoslovac nu a fost expus portretul nimănui pe clădirile publice, după cum fusese obiceiul în trecut în timpul unor vizite similare. [...]

Rezoluția Cominformului a proclamat pentru prima dată deschis faptul că țările cu guverne comuniste trebuie să adere la linia Moscovei și să o facă ferm și obedient. Până atunci existase o credință în anumite cercuri din România că anumite elemente naționaliste din guvern, precum Gheorghiu-Dej, ar fi capabile să mențină o aparență de independență românească pînă va veni ziua cînd evenimente externe vor permite o schim-

bare a regimului. Existaseră de asemenea un număr de oportuniști care au crezut că pot să-și salveze pielea jucînd jocul comunist, deși nu credeau în principiile comunismului internațional. Credința este acum zdruncinată și oportuniștii simt presiunea epurării partidului de toți comuniștii ce nu sînt considerați de încredere în mod absolut și fără dubii. Revelația controlului sovietic conținută în rezoluția Cominformului a confirmat subordonarea totală a unor sateliți precum România față de Uniunea Sovietică și a arătat că nu se poate spune că ea are o politică externă proprie în vreo chestiune, indiferent cît de mică și ne semnificativă. [...]

O mică clică etanșă de comuniști pregătiți de sovietici, ale căror conexiuni românești sînt subțiri în cel mai bun caz, conduc România la indicațiile guvernului sovietic și toți ceilalți deținători de funcții sînt doar marionete. Deși speculația asupra importanței relative a diverșilor membri ai acestei clici este o afirmație hazardată și poate fi complet nefondată, Legația este înclinată să-i evalueze în prezent după cum urmează :

1. Iosif Chișinevschi
2. Ana Pauker
3. Vasile Luca
4. Emil Bodnăraș
5. Miron Constantinescu
6. Teohari Georgescu (ministru de Interne).

Mai jos pe scară găsim asemenea valori precum ministrul Justiției, Avram Bunaciu ; ministrul Educației, Gheorghe Vasilihi ; Gheorghe Florescu, conducător al mișcării comuniste de tineret – Uniunea Tineretului Muncitor ; Alexandru Moghioroș, membru al Biroului Politic și vicepreședinte la Adunarea Națională ; Gheorghe Apostol, președinte al Confederației Generale a Muncii, deși zvonuri recente îl prezintă ca fiind într-un con de umbră, și Leonte Răutu, un ziarist influent. Gheorghiu-Dej trebuie lăsat într-o categorie aparte pentru moment pînă ce statutul său este clarificat. El a fost pînă de curînd aproape dacă nu la vîrfurile piramidei comuniste în România, dar evoluțiile privitoare la mareșalul Tito i-au făcut poziția atît de

~~SECRET~~

-30-

of the international type and has shown in the few months he has been in the cabinet a considerable amount of energy and ability coupled with a complete and burning ruthlessness against all possible enemies of the regime.

There are few other Rumanians in public life today with influence approaching that of the seven listed above and most Government officeholders are either loyal party hacks or opportunists retained in power temporarily until the Party is ready to take every position into its own hands. Cabinet ministers and other officeholders from the ranks of the former Socialist Party, the Farmers Front, and the National Popular Party are totally without influence. Prime Minister Petru Groza, and President of the Praesidium, Dr. C. I. Parhon, are powerless figureheads with no authority nor influence whatsoever. How much longer Groza will remain in the premiership is problematical but it is felt that the Rumanian Workers Party will sooner or later drop all pretense of a coalition Government and assume charge of all Government departments including the Presidency of the Council. Groza is a harmless buffoon who has obeyed orders faithfully and never interfered in matters of state but the necessity of retaining him in office for propaganda reasons seems to have disappeared which he may also do in the not too distant future.

A tight little clique of Soviet trained Communists whose Rumanian connections are tenuous at best rules Rumania on the direct instructions of the Soviet Government and all other office holders are mere puppets. While speculation on the relative importance of the various members of this clique is a dangerous proposition and may be completely unfounded, from observation over the past few years, the Legation is inclined to rank them as follows at present:

1. Iosef Ghisinevski
2. Ana Pauker
3. Vasile Luca
4. Emil Bodnarus
5. Hiron Constantinescu
6. Teohari Georgescu (Minister of the Interior).

Lower down the scale we find such worthies as Justice Minister Avram Bunaciu; Education Minister Gheorghe Vasilichi; Gheorghe Florescu, head of the Communist youth movement -- the Union of Working Youth; Alexandru Koghioros, member of the Political Bureau and Deputy to the National Assembly; Gheorghe Apostol, Chairman of the General Confederation of Labor, although recent rumor reports him under a cloud, and Leonte Rauta, an influential journalist. Gheorghiu-Dej must be left in a separate category for the moment until his status is clarified. He was until recently near, if not at the top of the Communist heap in Rumania, but the developments in regard to Marshal Tito have made his position so unclear that no firm estimate can be made, although it is reasonably certain that his influence has waned to a considerable extent.

~~SECRET~~

Estimate

neclară încît nici o estimare clară nu poate fi făcută, deși este în chip rezonabil cert că influența sa s-a diminuat într-o măsură considerabilă. [...]

CVFerguson : mjk

National Archives at College Park, College Park, MD, Records of the U.S. Department of State relating to the Internal Affairs of Romania, Department of State Decimal File 871.00/8-2448, ff. 1-33.